

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשטז

ערב שבת-קודש
פרשת מצורע
ו' בניסן ה'תשס"ח

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

בהם את הנרות עוד היום.
* לדאוג להפריש חלה מן המצות, אם טרם
הפרישו במאפייה.
* לברוק את המצות מחשש כפולות ונפוחות.
* לצלות את הזרוע ולבשל את הביצה (והתפוח-
אדמה לכרפס) בערב שבת.
* לפורר את ה'חריין' (ולסוגרו היטב בכלי).
* לטחון את החרוסת.
* לברוק את החסה מחרקים, לסוגרה ולאחסנה

במקרה.
* לנגב את עלי החסה, ובפרט בשביל ה'כורך'.
* להכין 'הגדות' לכל המסובין (אסור לחפשן
בשבת).
* להכין מאכלים לתינוקות לשבת וליום-טוב.
* המחליפים בבית-הכנסת פרוכת לקראת יום-
טוב, יעשו זאת היום (ואם שכחו, יחליפוה לאחר
כניסת החג, ועיין בשו"ע אדמוה"ז שטו, ז).

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ו' בניסן ה'תשס"ח – י"ג בניסן ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	בניסן	ה'ל' זכיה ומתנה פרק ד-ו.	ה'ל' פרה אדומה.. בפרקים אלו. פרק ח.	מ"ע רמה.
ז'	בניסן	פרק ז-ט.	פרק ט.	מ"ע רמה.
ח'	בניסן	פרק י-ב.	פרק י.	מ"ע רמה.
ט'	בניסן	ה'ל' שכנים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יא.	מ"ע רלו.
י'	בניסן	פרק ד-ו.	פרק יב.	מ"ע רלו.
יא'	בניסן	פרק ז-ט.	פרק יג.	מ"ע רלו.
יב'	בניסן	פרק י-ב.	פרק יד.	מ"ע רלו.
יג'	בניסן	פרק יג-יד. ה'ל' שלוחין ושותפין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק טו.	מ"ע רמה.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחה	זמן צמיחת ותפילין	זריחה החמה	זמן ק"ש לפני	צוות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה								
ו', ו' בניסן	4.12	5.03	5.26	6.22	9.28	12.42	1.14	7.06.5	7.31	
ז', ז' בניסן	4.10	5.02	5.25	6.21	9.27	12.42	1.14	7.07.2	7.32	
ח', ח' בניסן	4.09	5.01	5.23	6.20	9.27	12.42	1.14	7.07.9	7.32	
ט', ט' בניסן	4.07	4.59	5.22	6.18	9.26	12.41	1.14	7.08.6	7.33	
י', י' בניסן	4.05	4.58	5.21	6.17	9.25	12.41	1.14	7.09.3	7.34	
יא', י"א בניסן	4.04	4.57	5.19	6.16	9.24	12.41	1.13	7.10.0	7.35	
יב', י"ב בניסן	4.02	4.55	5.18	6.15	9.24	12.41	1.13	7.10.7	7.35	
יג', י"ג בניסן	4.01	4.54	5.17	6.14	9.23	12.40	1.13	7.11.4	7.36	

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י
מצורע	6:30	7:44	6:45	7:46	6:37	7:46	6:47	7:45
אחרי	6:35	7:49	6:50	7:51	6:42	7:52	6:51	7:50
חג-הפסח	חג	7:50	חג	7:52	חג	7:53	חג	7:51

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מז"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

הכנות לשבת:

- * אין לבשל לשבת זו מאכלי חמץ דביקים.
- * רצוי לבשל רק מאכלים כשרים לפסח בכלי-פסח, ולהעבירם לכלים חד-פעמיים (ולא לכלי הפסח, מחשש שייפלו עליהם פיורורים של חמץ), לצורך סעודת-שבת. בשעה שניגשים לתבשילי פסח, כדי להעבירם לכלים חד-פעמיים, יש לזכור להיות נקי מכל פיזור חמץ.
- * להשאיר חמץ בצמצום (ומוצנע מילדים) עבור כל בני המשפחה, כדי שיאכלוהו כולו ולא יודקו לעצות כיצד לבערו בהגיע הזמן.
- * לאכול על שולחן ללא חריצים או כשהחריצים מכוסים (כנ"ל בכיסאות), כך שיוכלו לבער בנקל את הפיורורים, כגון בפריסת מפה חד-פעמית על השולחן, ומפית לחמץ לכל אחד ואחד.
- * האוכלים את החמץ כליל שבת בקצה אחר של הבית, ישתדלו שיראו משם את הנרות.
- * את הנרות יש להניח בקצה השולחן ולא על המפה, וזאת כדי שיהיה אפשר לאחר הסעודה לסלק את המפה.
- * להכין מפות חד-פעמיות (ואם צריך לגזורן - לעשות זאת היום), וכלים חד-פעמיים. אם צריך, אפשר לקדש וליטול ידיים בכלים כאלה, אם יש בהם שיעור.
- * להכין קיסמים לניקוי השיניים אחר סעודת שחרית. בעניין שיניים תותבות - יש שהתירו השנה על-ידי ניקוי בלבד, ויש שדנו להתיר הגעלה בכלי שני בשבת (ע"פ שחל בשבת' פ"ז ס"ו ובהערות המנחת שלמה' ע"ז).
- * לוודא שהופרשו תרומות ומעשרות על כל פירות-העץ שגדלו באה"ק בשנה השישית (גם אלה המיועדים להג).
- * להרכיב מסגנת חדשה לפסח בפיות הברזים במטבח (הנהגים בזה).
- לא לשכוח להכין היום ללילה-סדר:
- * לכוון את שעון-השבת על-פי הזמן הצפוי לסיום ה'סדר'.
- * להשאיר אש דלוקה (כמו 'נר נשמה') להדלקת נר יום-טוב ולבישול המאכלים בחג.
- * המכנינים פמוטות מיוחדים ליום-טוב, ירביקו

המזבח" עד "כן עשה את המנורה", שהיא כנגד שבט לוי.

שריפת החמץ: שורפים לפני השעה 11:44, כמו בערב-פסח בכל שנה. אין שורפים אותו בתנור שמבשלים או אופים בו משהו, אלא עושים עבורו מדורה נפרדת. ונכון לשרוף 'כזית', לקיים בו מצוות ביעור.

במקביל לביעור, אין לשכוח לנער את החמץ העלול להימצא בכיסי ובקפלי הבגדים, ובפרט באלו של הילדים. כמורכב לגבי החמץ העלול להימצא בתוך המכונית (אם לא ניקו ובדקו שם לפני-יכן), וכן בפחי האשפה (או לפוסלו מאכילת-כלב). ולסגור היטב את החמץ המיועד לסעודות שבת.

אין אומרים עתה 'כל חמירא'. גם מי ששכח ואמר זאת, יחזור ויאמר זאת ביום שבת קודש אחרי הסעודה, בשעת השבתת החמץ, לפני השעה 11:44.

בשנים תשל"ד ותשמ"א אמר הרבי את ה'יהי רצון' לאחר שריפת החמץ ביום ו' ערב שבת-קודש.

מצות מצווה: הנהגים בזה, אופים השנה בערב שבת-קודש אחר חצות היום (שו"ע אדמוה"ז תנח, ד). ומבטלים כרגיל את הפיורורים והבצק הנדבק בכלים (שלא ישכחו לבטלם אחר-כך).

עירובי-חצרות: הרבנים וכד' יזכרו לזכות היום (אפילו בין השמשות) לכל העיר את המצות של 'עירובי-חצרות', כדין הנעשה בכל שנה בערב-פסח (שו"ע אדה"ז שסח, ד). לפני-כן צריך להפקיר או לכלות את העירוב דאשתקד, כמוכין.

אכילת חמץ, הכשרת כלים, עשיית מלאכה, תספורת ונטילת הציפורניים - מותרות כל היום. יש ללבוש בגדים נאים, לערוך את השולחן ולהציע את המיטות כרגיל בכל שבת, ולא לזלזל חלילה בכבוד היום ובקדושתו.

* בקריאת 'שניים מקרא ואחד תרגום' יש לקרוא הן את ההפטר דשבת-הגדול ('וערבה') והן את ההפטר הרגילה של פרשת השבוע, 'אחרי' ('הלא כבני כושיים').

המשכת כל הברכות על-ידי משה איש האלוקים

בברכות משה רבינו יש שתי המעלות שבברכות הקב"ה: הברכה נמשכת מלמעלה מהגבלה, ויורדת ומתלבשת עד לנשמות בגופים

• מצד בחינת משה שבכל יהודי יש לכל אחד הכוח לחבר בעבודת ה' שלו שני קצוות אלו • בדורנו באו לגילוי עבודת ותפילות "משה" שבדורנו, המגלה ונותן כוח לכל יהודי למלא את שליחותו בעולם ולהביא לגילוי המשיח • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

הפתוחה הקדושה והרחבה¹, בלי שום מדידה והגבלה במקום ובזמן, במילא הרי זה בא תיכף ומיד ממש², ויחד עם זה "ואני אברכם": כפי שהוא למעלה ממדידה והגבלה ("מאני", הקב"ה בעצמו) הרי זה נמשך (ברכה מלשון המשכה)³ לבני-ישראל למטה. ובאופן של "אברכם" (סתם, בלי פרטים) שזהו - כל הברכות, לכל יהודי ולכל היהודים⁴, בין בעניינים כלליים ובין בעניינים פרטיים, עד לפרטי פרטים.

להדיעה שלישראל נאמר ("כהנים מברכים ישראל והקב"ה מסכים עליהם") "ברכה לכהנים מנא ליי", "מואברכה מברכין" (לך לך יב, ג) - חולין שם.
 7) נוסח ברכה השלישית (- ודמן התורה) דברכת המזון.
 8) ובמכ"ש מברכת הכהנים, שהיא באופן ד"עד מהרה ירוץ דברו" (תהלים קמו, טו. וראה לקו"ת ס"פ קרח. ובכ"מ), עאכ"כ הברכה של הקב"ה עצמו, "ואני אברכם".
 9) ת"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.
 10) שחרי גם להדיעה ש"ואני אברכם" לכהנים נאמר (כנ"ל הערה 6), ישראל מתברכין מפי הגבורה, ואי"צ לזה קרא מיוחד (ובלשון התוס' חולין שם ד"ה והקב"ה: "פשיטא דמסכים, כיוון שציויה להם לברך"), כמשנ"ת במ"א (לקו"ש ח"י ע' 42).

א. כשם שבתורה הסדר הוא ש"במה שסיים כו' פתח להם כו"ל - כך צריך להיות אצל בני-ישראל, ש"במה שסיים" נעשה אחר כך המשך התחלת ופתיחת העניין שלאחרי זה באופן של פעולה נמשכת (עד - על כל השנים כולם)².

כיוון שסיימו³ עתה עם "ואני אברכם" - "פתח להם" גם בעניין זה:

"ואני אברכם": הקב"ה אומר בתורה (ואין מקרא יוצא מידי פשוטו⁴), שהוא בעצמו יברך את כל המברכים⁵, ובברכותו של הקב"ה - מידו המלאה

- 1) ב"ר פ"ק, יא. מדרש תהלים בתחלתו.
- 2) היינו, שיש בזה ב' ענינים: (א) בענין חדש זה (ש"פתח להם") ישנו המשך וכוחת של הבא לפני זה (עד סיומו), (ב) שענין חדש זה מוסיף חידוש גם בהבא לפני². ועפ"ז יומתק הטעם ש"פתח להם" "במה שסיים" הקודם לו.
- 3) בברכת כהנים של א' הרבנים ש', שנאמרה בהמשך לברכת אנ"ש ש' המו"ל.
- 4) נשא ו, כו.
- 5) שבת סג, א. ושי"ג.
- 6) להדיעה ש"ואני אברכם" לכהנים נאמר, "כהנים מברכין לישראל והקב"ה מברך לכהנים" (חולין מט, סע"א). וגם

במכירת חמץ.

מוכרים גם חמץ גמור, וגם את כלי החמץ (שמא נותר עליהם חמץ 'בעין'), ואין צריך להטבילם לאחר הפסח.

עדיף לפרש בשטר שהמכירה תחול קודם השבת, מלבד מה שיישאר בשבת לפני זמן איסורו, שאותו מקנה לו מעכשיו ('ערב פסח שחל בשבת' פ"ד סוף הערה ג).

"כשמכר הרבי את החמץ [בשנת תשל"ד] להרה"ח ר' שמואל לויטין, אמר שצריך לעשות שינוי או היכר וכו' שהמכירה בשנה זו היא אור ליי"ג ניסן (התאריך על השטר הוא י"ג ניסן, ובכל שנה המכירה היא אור ליד, והשנה אור ליי"ג) - (ספר זיכרון 'דברי שלום')."

תספורת-מצווה: אודות זמן תספורת הבן, שיום הולדתו חל הערב: אין כדאי לדחות לאחרי-זמן, כי אם לעשות את התספורת הערב או למחרת ביום (בקל-וחומר מאם חל בערב-פסח).

יום שישי

י"ג בניסן

יום ההסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק' נ"ע, דור שלישי לנשיאי חב"ד (ביום ג' בסיוון תקפ"ח - קבלת הנשיאות בגלוי). נסתלק בשנת תרכ"ו, ומנוחתו כבוד בליובאוויטש. יום התחלת הנשיאות של בנו הצעיר, כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע.

כל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, ינצלו 'עת רצון' זו, כדי: א) ללמוד פרקי משנה (על-כל-פנים פרק אחד, המתחיל באות אחת) של שמו הקדוש. ב) להוסיף בלימוד תורתו של בעל ההילולא. ג) להוסיף בעבודת התפילה. ד) להוסיף בנתינת צדקה, ומה טוב - לעניין השייך לעבודתו המיוחדת של בעל ההילולא או למוסדות העוסקים בעבודתו, ובעבודת רבותינו נשיאינו ממלאי-מקומו. ה) לקיים התועודות של שמחה, בה יקבלו עליהם הנאספים החלטות טובות בענייני תורה ומצוות.

שחרית: אומרים היום 'מזמור לתודה'.

נשיא: היום אומרים את פרשת "זאת חנוכת

נוצת עוף (כדי לאסוף מהחורים והסדקים). הבודק מניח את החמץ שמוצא בשקית קטנה של נייר. בגמר הבדיקה מניח את השקית, הנוצה והנר שנותר בתוך כף עץ קעורה, עוטף הכל בנייר נוסף (מלבד ידיה הכף שנשארת מחוץ לעטיפה), כורך חוט סביב הנייר כמה פעמים, מהדקו וקושרו. (צריך להיזהר להוציא מהשקית את הדף שבו הברכות וכו', שלא ישרפוהו ח"ו).

בין הברכה לתחילת הבדיקה אין לדבר כלל, אפילו מענייני הבדיקה. ונכון שלא לדבר כלל שלא מענייני הבדיקה כל זמן הבדיקה.

כתב רבנו הזקן: "ויעמיד מבני ביתו אצלו לשמוע הברכה שיבדקו איש במקומו, ולא ישיחו בינתיים, וייהרו לבדוק תחילה בחדר הסמוך למקום ששמעו הברכה", וכותב הרבי שיתכן [אבל לא בהכרח שכן יש לנהוג] שכונתו היא, שמצווה לזכות גם את בני-ביתו (הגברים) בבדיקת החמץ, וכיוון שגם בעל-הבית בעצמו יבדוק קצת - אין בזה סתירה לדין "מצווה בו יותר מבשלוהו".

את החמץ הנמצא בבדיקה שומרים כנ"ל, ושורפים למחרת בבוקר, כדלקמן.

אחר הבדיקה מבטלים את החמץ **שלא מצאנו**, באמירת "כל חמירא" (הראשון).

מכירת חמץ

נוהגים לעשות את הרב ל'מורשה', דהיינו מיופה-כוח למכירת החמץ ולכתחילה עושים זאת בכתב. חובה להוסיף בטפסים לפני ההחתמה את שם הרב. רושמים את פירוט המקומות שהחמץ נמצא בהם. אם אפשר, עושים זאת בצירוף 'קניין-סודר', ליתר תוקף. באי-ברירה ניתן לייפות את כוח הרב גם בטלפון.

בבית האדמו"ר (כנראה - רק הרבי בעצמו) מוכרים את החמץ לרב בצירוף 'ערב-קבלן', והוא מוכרו לגוי. הרב מוכר את החמץ לגוי בשטר ובקניינים נוספים, עם 'ערב-קבלן' [הערב-קבלן עצמו מוכר את החמץ שלו כהלכה ליהודי אחר, ייתכן אף למי שמשותף במסגרת המכירה הזאת, או מייפה את כוחו של רב אחר למכור את שלו]. בזמן האחרון אין מדקדקים במסירת המפתח

הלכות ומנהגי חב"ד

לומר קדיש "דהוא עתיד" הנרפס בגמרא (הרה"ח ר' יואל ש' כהן).

יש דיון אם מי ששכח לעשות סיום ביום ה', חייב להתענות או לסיים מסכת ביום ו' ערב שבת-קודש.

בדיקת חמץ:

מי שעדיין לא קידש את הלבנה, יקדשנה הערב (קידוש לבנה הוא מצווה עוברת, וקודם לבדיקת חמץ).

הכנות: לפני הבדיקה צריך לנקות היטב את כל החדרים שצריך לבודקם, ולשמור שלא יתפזר חמץ בשום מקום, מלבד מה שמיועד לאכילה מחר וכשבת בבוקר.

זמן קצר לפני כן מניחים במקומות שונים בבית עשר חתיכות של חמץ קשה, כל אחת מהן פחות מכזית ועטופה בנייר, אך לא בנייר כסף, שאינו נשרף היטב (נכון שיהיו על-כל-פנים כל הפתיתים ביחד - כזית). [הילדים יערכו רשימה היכן הניחו את החמץ, ואם אבד אחד הפתיתים - יעשו שאלת חכם].

זמנה: כמו באור לארבעה-עשר - מיד אחרי צאת הכוכבים (במרכז הארץ - בשעה 7:37), ותמיד לאחר תפילת ערבית.

שכח לבדוק בלילה, יבדוק ביום לאור הנר. שכח, לא יבדוק בליל שבת אלא בליל יום-טוב (שו"ע אדמוה"ז סי' תלה ס"ג). ע"פ שחל בשבת פ"ג הע' י"ב).

מקומה: כל המקומות שיש לחוש ולהסתפק שמא הכניס לתוכם חמץ, אפילו באקראי, צריכים בדיקה.

אופנה: בודקים לאור נר של שעווה, ועלידי

שבת-קודש פרשת מצורע,

ז' בניסן

מוצאי-שבת-קודש: אומרים 'ויהי נועם', זאתה קדוש' כרגיל (ראה שו"ע אדמוה"ז סי' רצה ס"ג). קידוש לבנה.

יום רביעי

יום הבהיר י"א בניסן

יום הולדת את כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בשנת תרס"ב, דור שביעי לנשיאי חב"ד (משנת תש"י ואילך). קבלת הנשיאות בשלמות מיו"ד שבת תשי"א). התחלת שנת המאה ושבע להולדתו.

יום התוועדות. היום מתחילים לומר מזמור ק"ז. לאחר אמירת המזמור של הרבי אומרים את המזמור המתאים לכל אחד, לפי מספר שנותיו.

יום חמישי,

י"ב בניסן

תענית בכורות (מוקדם). מתענים - בין בכור מאב, בין בכור מאם, ואפילו כוהנים ולוויים. ונתפשט המנהג, שבמקום להתענות משתתפים הבכורים וגם קטן שעתידי להגדיל בערב פסח שחל בשבת) בערב פסח בסיום מסכת עם סעודת מצווה, וממילא פוקעת התענית לגמרי. יכולים לסיים מסכת גם מתלמוד ירושלמי.

סיום מסכת: בסיום היחיד שהיה בהתוועדות של הרבי (סיום המסכת ממש, לא 'הדרן' כרגיל), בכ"ד בטבת תשי"ב, סיים הרה"ח ר' מאיר אשכנזי ז"ל והתחיל לומר קדיש דרבנן, והרבי הורה לו

(הקב"ה עצמו) אברכם", וכמודגש בתוכן התפילה והברכה, ובסיומה¹⁶ - "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו", ש"עלינו" - כל יהודי וכל בני-ישראל - יהיה הגילוי ד"נועם ה' אלקינו", "נועם"¹⁷ (נועם עילאה) הוא דרגא דעתק, ופנימיות עתיק, עד - עצמותו יתברך¹⁸ ("אני", "אני אברכם"¹⁹), ושזה יומשך ב"מעון" (אותיות נועם²⁰), מלכות, עד ב"מעשה ידינו", והכוח על זה בא מ"תפילה למשה איש האלקים", תפילת עשיר²¹, שמגיע עד בעצמותו יתברך²²,

ולכן מוכן שזו ברכה שלמעלה מכל מדידה והגבלה במקום וזמן, כיוון שזה בא מ"משה איש האלקים" ובאופן ד"נועם ה' אלקינו עלינו".

וכפי שמוכן מכך שבברכה זו ברח משה את בני-ישראל שתהיה השראת השכינה במשכן - "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גו"²³, ובאופן ד"כוננה עלינו גו", מחוזה באופן יסודי - בקביעות, לעד ולנצח נצחים (כמוכן מהפירוש בתניא על "שכינתא שריא" שזהו בקביעות²⁴

16 דרחמנא - קידושין כג, ב. ו(ש"ז).

17 וכן בתחלתה: מעון אתה היית לנו.

18 בהבא להלן ראה ד"ה תפילה למשה - במאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' קנז. תר"ס (ע' נט). וראה גם ד"ה זה תשכ"ט קונטרס י"א ניסן שנה זו ס"ב. - נעתקו קובץ י"א ניסן הנ"ל אות: ו, יח, כא.

19 ראה גם קובץ י"א ניסן הנ"ל ע"פ ויהי נועם (אות עז ואילך). ועוד.

20 ראה ברכת ערב יוה"כ (לאחרי תפילת מנחה) שנה זו סעף ג. וש"ג.

21 ל"ת וס' הליקוטים להאריז"ל ע"פ. הובא במקומות שצויינו בהערה 17.

22 ראה זח"א קסא, ב. וראה נדרים לח, א.

23 נסמן בהערה 13.

24 ראה תניא פ"ו (י"ד, ב), שמביא מאחז"ל (סנהדרין לט, א) "כל בי עשרה שכינתא שריא (ומוסיף בתניא): לעולם". וי"ל, כי התוכן בתניא שם הוא ש"צד הקדושה אינו אלא השראה והמשכה מקדושתו של הקב"ה ואין הקב"ה שורה אלא על דבר שבטל אצלו יתב' בין כו' בין בכח כו', ולכן אמרו רז"ל שאפי' אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה שריו' כו' וכל בי עשרה שכינתא שריא לעולם" - שמכיוון "שבכחו להיות בטל ממש" לעולם, לכן גם השראת השכינה עליו היא לעולם. וראה גם תניא ספ"ה. ולהעיר שבתניא פ"א מביא

זאת אומרת, ש"ואני אברכם" כולל שני עניינים, שני קצוות: ש"מ"אני" (הקב"ה בעצמו) שלמעלה מכל מדידה והגבלה, נפעל "אברכם", ברכה והמשכה לבני-ישראל למטה.

ככל ברכה והמשכה צריך שיהיו שני עניינים: שהברכה תבוא ממקום הגבוה יותר מההגבלות של המתברך מצד עצמו (שלכן הוא צריך לברכה), ועם זאת, שתימשך במתברך בפנימיותו, לפי ענינו וההצטרפות שלו.

ב. ברכת הקב"ה ("ואני אברכם") - ובשני העניינים: (א) ברכה שלמעלה ממדידה והגבלה, (ב) שנמשך לכל יהודי למטה - מודגשת במיוחד בתפילת וברכת משה בהתחלת מזמור צדי"ק בתהלים¹¹ - הראשון מבין "אחד עשר"¹² מזמורים ש"משה אמרם"¹³ - שמתחיל: "תפילה למשה איש האלקים", ומסתיים (בתפילתו של משה) "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו".

כיוון שזו תפילה (תפילה למשה) - וגם ברכה¹⁴ - של "משה איש האלקים", מוכן אם כן שיש בזה כוח מ(ברכת) "אלקים"¹⁵, על-דרך (כביכול) "ואני

11 ע"פ המנהג לומר בכל יום המזמור תהלים המתאים לשנות חייו (מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר, נרפס ב"קובץ מכתבים" שבסו"ס אהל יוסף יצחק (ע' 214). אגרות-קודש שלו ח"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא) - מתחילים ב"א ניסן שנה זו [תנש"א] אמירת מזמור צדי"ק שבתהלים. - ביאורי רבותינו נשיאנו על פסוקי מזמור זה נלקטו ב"קובץ י"א ניסן - שנת הצדי"ק" (קה"ת, תנש"א). ועיי"ש בנוגע לכמה עניינים הבאים להלן.

12 ראה הערה 28.

13 מדרש תהלים ופרש"י ע"פ (צ, א). פרש"י פקודי לט, מג. ועוד.

14 שהרי "ויהי נועם גו" הוא ברכת משה "שתשרה שכינה במעשה ידיכם" - כדברי חז"ל ע"פ (פקודי שם. פרשתנו (שמני"ט, ט, כג) "ויברך אותם משה", "ויברכו את העם" (פרש"י פקודי ושמיני שם. פרש"י תהלים כאן. וראה תו"ש ע"פ פקודי שם (אות לד). וש"ג).

15 היינו, שנוסף לזה שבתפילה וברכה זו ישנו כוח של הקב"ה, כמו בכל התפילות והברכות (של כל ישראל) שיש בהם כוח של הקב"ה (שאליו מתפללים והוא מקור כל הברכות והשפעות כו'), הרי זה "תפילה למשה איש האלקים", ע"ד "ואני אברכם" (כביכול), בהוספה על ברכת הכהנים (שלוחי

”משה” ו”איש האלקים”: ”איש האלקים” מורה על החיבור של בחינת איש עם שם אלקים (בגמטריא הטבעי³⁵), אלקות שבערך הבריאה (והאיש הנברא), שנברא בשם אלקים (בראשית ברא אלקים גו³⁶). מה שאין כן ”משה” קשור עם שם מ”ה³⁷, שם הוי”ש³⁸, שלמעלה מהבריאה.

נמצא לפי זה שמזמור ”תפילה למשה” – נוסף לכך שמדבר על תפילת משה על בני־ישראל (וברכת משה לבני־ישראל) – הוא עניין כללי ביותר: תפילת וברכת הנשיא – משה, הכוללת את כל התפילות והברכות כולם; על־ידי ”תפילה למשה”, נשיא־ישראל, שהנשיא הוא הכול³⁹, נמשכים כל הברכות מהקב”ה למטה, בכל הפרטים ופרטי פרטים.

ד. ויתירה מזו: בכדי שאצל בני־ישראל ייקלטו בפנימיות ברכות הקב”ה (שלמעלה ממדידה והגבלה), מובן שגם אצלם צריך להיות מעין שני העניינים הנ”ל (”איש” ו”האלקים”),

ויש לומר, על־פי הידוע⁴⁰ שכלל יהודי יש בחינת משה שבו, כמוכן מדברי הגמרא⁴¹ על הפסוק⁴² ”ועתה ישראל מה ה’ אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה’ אלקיך”, ”אטו יראה מילתא זוטרתא היא? אין, לגבי משה מילתא זוטרתא”, וכיוון ש”כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחינת משה רבינו ע”ה”, לכן, כשם שאצל משה היו עניינים אלו ”זוטרתא”, כך נעשה זה ”זוטרתא” אצל כל יהודי (אנשים נשים וטף עד סוף כל הדורות), עד שפועל עליו בעבודה בפועל שלו

(35) פרס שער יב (שער הנתיבות) פ”ב. ר”ח שער התשובה פ”ו ר”ה והמרגיל (קכא, ב). שעהיו”א רפ”ו. וראה הנסמן בשיחת ש”פ שבת, שנת הגדול שנה זו הערה 52.

(36) בראשית א, א.

(37) תר”ח שמות קטו, א. אוה”ת תצוה ע’ ארתה. וראה גם תו”א יתרו סח, ט”ב ואילך. מג”א צט, ג. ובכ”מ.

(38) ראה סה”מ תקס”ב ע’ קלו. אוה”ת וארא ע’ גו. ובכ”מ.

(39) פרש”י חוקת כא, כא (בנוגע למשה). וראה גם תנחומא חוקת כג. במדב”ר פי”ט, כח. וברמב”ם הל’ מלכים פ”ג ה”ו: לבו (של מלך) הוא לב כל קהל ישראל (והרי משה היה נשיא, וגם מלך – רמב”ם הל’ ביהוב”פ פ”ו הי”א. ועוד – ראה לקו”ש ח”ט ע’ 171. ושי”ג).

(40) נתיב רמ”ב.

(41) ברכות לג, ב.

(42) עקב יו”ד, יב.

כהמשך הכתוב (”ועתה ישראל גו”) ”ללכת בכל דרכיו ולאחבה אותו ולעבוד את ה’ אלקיך גו” לשמור את מצות ה’ גו”⁴³.

מזה מובן, שכשם שאצל משה ישנם שני העניינים ”איש” ו”האלקים” (שעליהם הוא ממוצע המחבר בין הברכות שלמעלה ובני־ישראל למטה), על דרך זה ישנו ”אפס קצהו ושמן מנהו”⁴⁴ אצל כל יהודי (.]. א.), שזה נותן בו את הכוח לקבל את הברכות בשלימות.

ה. [.]. עניין הנ”ל ד”תפילה למשה” מודגש יותר ובגילוי בדורנו זה – שישנו הכוח של התפילות הברכות והעבודה דרבותינו נשיאינו, אפשוטותא דמשה בכל דרא ודרא⁴⁵, עד כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו, אפשוטותא דמשה שבדורנו,

ובפרט שעומדים לאחרי ארבעים שנה מהסתלקות־הילולא שלו (בשנת תש”י), כאשר ”נתן ה’ לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע”⁴⁶, קאי אינש אדעתא דרביה⁴⁷,

שהוא נותן את הכוח לבחינת משה בכל יהודי בדורנו – ובפרט על־ידי גילוי פנימיות התורה – לגלות איך שהוא ”משה איש האלקים”, ואיך ש”ויהי נועם ה’ אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו”, גילוי בחינת נועם (פנימיות עתיק), על־ידי לימוד התורה, ובפרט פנימיות התורה, והעבודה של הפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, באופן שזה פועל ”כוננהו” ב”מעשה ידינו”, בכל הדרגות שבוה,

החל מהעבודה עם עצמו – על־ידי זה שכל יהודי מגלה (בכוח נשיא דורנו) את עובדת היותו שלווחו של הקב”ה, ושלווחו של אדם (העליון⁴⁸) כמותו⁴⁹ (”משה איש האלקים”), שזה נפעל על־ידי זה שיהודי – כשלווחו של הקב”ה – מנצל את כוחותיו לעבודת ה’, באופן שהכוחות הם רק ככלי, ”שליח” כדי לעשות שליחותו ורצונו של הקב”ה, בלימוד

(43) שם, יב”ג.

(44) נתיב רמ”ד.

(45) נסמן לעיל הערה 30.

(46) תבוא כט, ג.

(47) ע”ז ה, ריש ע”ב.

(48) ראה לקו”ת ויקרא א, ג.

(49) משנה ברכות לד, ב. קידושין מא, ב.

המשנה, לפי הזיהוי במסורת אשכנז, וכימינו נקראת בארה”ק בטעות בשם ’חזרת’ שניהם יחד – הן למרור והן לכורך. את טחינת או גירור ה’חריין’ יש לעשות לפני שבת (ולסגור היטב בכלי).

עדיף להשתמש בחסה מגידול נקי מחרקים, הטעונה רק השריה קלה במי סבון ושטיפה. חסה רגילה – גם הקלחים – טעונה בדיקה היטב מן החרקים, וכבר ציינו שעדיף שלא להשתמש בחומץ או מלח (מלבד הזהירות מ’כבוש’⁸, הבעיה היא שבכיוון גדול מדי החרקים המוצצים מתים ונשארים בתוך העלה) אלא בנוזל לשיטפת כלים, בכיוון הרגיל, ולשטוף כל פינה היטב בעזרת ’ליפה’ עדינה (הרבי לא אכל קלחים)⁹.

חרוסת:

רסק פירות עבה, זכר לטיט. נעשה מפירות שנמשלה בהן ’כנסת ישראל’¹⁰, וצריך לתת בתוכה תבלין הדומה לתבן כגון קינמון וזנגביל, אך ”מכמה שנים מנהגנו לא לקחת קירה וקינמון מחשש תערובת חמץ, רק תפוחים אגסים ואגוזים”. צריך שתהיה בה חמיצות כלשהי, זכר שהיו משעבדים בישראל עד שהיו שיניהם קהות; ומרככים אותה ביין אדום, זכר למכת־דם¹¹. החרוסת שבקערת הרבי יבשה, וריכוכה ביין נעשה רק לפני אכילת ”מרור”, על־ידי שמניח מקצתה לתוך התחתית של כוס היין, אף־על־פי שבכורך לא טובלים בחרוסת את המרור ולא מניח קצת בחרוסת היבשה שבקערה על המרור ומנערה ממנו¹².

כרפס:

ראשית־יתבות: ס”פ־פרך, כלומר שישים ריבוא

(8 כיוון שאין יוצאין ידי חובה במרור כשהוא כבוש, ושיעור ’כבישה’ בציר או בחומץ הוא ’שיתננו על האש וירתיח’ (שו”ע אדמוה”ו סי’ תעג סכ”ג), והייתכן לפעמים אפילו בשתיים” שלוש דקות.

(9) ומציינים בזה למג”א סי’ תעג ס”ק יא. אך במצב הנתון וודאי עדיף להשתמש בהם.

(10) שו”ע אדמוה”ו סי’ תעג סל”ב לג.

(11) צריך לרככה, כיוון ש”טיבול” ייתכן רק בנוזל.

(12) ’התועודיות’ תשמ”ו ח”ג עמ’ 181. ספר המנהגים.

עברו עבודת־פרך¹³. ואנו נוהגים לקחת בצל (או תפוח־אדמה)¹⁴.

היין:

בליל הסדר חובה על כל אחד ואחת¹⁵ לשתות

(13) אבודרהם, מהרי”ל – ’ליקוטי טעמים ומנהגים’ לכ”ק אדמו”ר נשיא דורנו.

(14) ביומן ניסן תרצ”ה (’רשימות היומן’ עמ’ רעד. ’רשימות חוב’ צ עמ’ 14), כתב הרב: ’לכרפס – היו לוקחים בצל, ורק אח”כ כשנחלוש הדורות, לקחו [הנשים, ’המלך במסיבו’ ח”א עמ’ קלא. ’אוצר’ עמ’ קלד] תפוחי אדמה, אבל אדמו”ר מהר”ש לא היה שבע רצון מזה”.

ולתעיר שב’אוצר’ שם ציין לערוך־השולחן ומעדיני־שמואל, וכן מציינים לחיי־אדם ו’יסוד ושרוש העבודה’ שנהגו בבצל, ואכן גם בסל”ה פסק ערוך־השולחן שם כדעת שו”ע רבינו שם ס”א, שהבצלים טובים לאכילה [=לא פת] ומברכים עליהם ’אדמה’, ואכן מספרים שכן נהגו ברוסיה, אך במשנ”ב שם ס”ק ה כתב (מהשע”ת ס”ק ב) ש”במדינותינו [וכ”כ בשו”ת אג”מ או”ח ח”א סי’ סד על ’מדינותינו’ הדיום, ובהגדת ’קול דודי’ בשמו. מאידך בהערות הגר”מ אליהו לס’ וזאת־הברכה עמ’ 361 פסק שבצל חי שאינו חריף ברכתו בפה”א] לטעם אין דרך בני אדם לאכול שומים ובצלים חיים אף כשהם רכים”, ובסדר ברה”נ פ”ו ה”ד, עיני”ש בביאור הרב גרין, וכן בלוח ברה”נ פ”ט ה”א) פסק רבינו שאם הבצלים ראוים לאכילה בפני עצמם, אף אם רוב בני אדם אוכלים אותם רק עם פת – מברכים עליהם בפ”ע בפה”א. משמע שאם גם המיעוט אינו אוכלם בפ”ע, ברכתם שהכול. אבל לפי הנ”ל כנראה גם בימינו יש מיעוט שאוכלם חיים (וא”צ לסמוך על הח”י סי’ תעה ס”ק טו, שאף אם אינו ראוי מברך על המרור בפה”א, שהרי בשו”ע רבינו שם ס”כ לא פסק כן).

(15) שו”ע אדמוה”ו סי’ תעב סכ”ה.

מידע לסובלים מסוכרת: היין ’קברנה סוביניון’ אדום של ’כרמל’ כמעט ואינו מכיל סוכר כלל (מדובר בסוכר שמהיין עצמו. בינות בביש אחריים, יש המכילים 4% ויותר).

מידע כללי: היינות (הרגילים) מתוצרת הנ”ל, וכן היין בהכשר ביי”ד רבני אנ”ש הם מפוסטרים (לגבי יצרנים אחרים – יש רבים שאינם מפוסטרים כלל, כמו ’קבי הגולן’ [אלא ששם יש לברר נושא אחר, בקשר לאבן־יין אם היא מין כשר ללא פקפוק. ביקבי ’כרמל’ ב”ד” הכל מפוסטר, אך ישנם יינות בודדים שאינם מפוסטרים, הנמכרים בשנים האחרונות בציון ”לא מבושל”], והמצב משתנה מימן לומן גם במיגוון של כל יצרן. בדרך כלל מין ענבים הוא מפוסטר). כן הם מכילים מעט מאוד תוספות. היינות ומין־הענבים מתוצרת משפ’ שפרינגר כפר”חב”ד הם ללא כל תוספות, והיין היבש הוא גם ללא סוכר כלל. הם משוקקים גם יין מבושל ממש. וראה בהערה הבאה.

שואלים ודורשים בהלכות הפסח (ב)

ההכנות לסדר

מצות:

לא לשכוח לוודא שהפרישו 'חלה' מן המצות, ואם לאו - להפריש לפני השבת.
יש לברור אותן מחשש נפוחות וקפולות - גם זה לפני השבת.
יש להכין מצות בכמות מספקת בעבור כל המסובים. שלוש מצות שלמות בקערה של עורך הסדר (וכל משתתף מבר-מצווה ומעלה), וכן מצות נוספות (שיהיו בהישג-יד לקראת קיום מצוותן) בעבור כל המסובים למצוות אכילת מצה, כורך ואפיקומן.
עבור הסדר נוהגים לקחת מצות כפופות - בית קיבול, שזהו ענין 'כלי' האמיתי. ונוהגים להפריד במפה בין מצה למצה.¹

זרוע:

נוהגים לצלות את הזרוע, ויש לעשות זאת קודם השבת. שכח ולא צלה מערב שבת, אסור לו לצלותה ביום-טוב עצמו (מכיוון שאין מנהגנו לאוכלה אף ביום המחרת)², ויניח במקומה בשר מבושל.³
נוהגים לקחת חלק מצוואר עוף. כמו-כן מדרקקים שלא לאכול את הזרוע אחר-כך - כל

(1) ספר-המנהגים.

(2) שו"ע אדמו"ר סי' תעג סכ"א.

(3) כף-החיים שם ס"ק סג.

(4) מנהג מדינותינו שלא לאכול צלי בליל פסח (שו"ע אדמו"ר סי' תעו ס"א), וכאן משמע שמדרקקים שלא לאוכלה כלל גם בימים שלאחר מכן, כהאוסרים שהובאו בכף-החיים שם ס"ק

זה הרחקה שלא יהיה כל דמיון לקרבן הפסח. ומטעם זה הנה כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"נ"ע היה מסיר כמעט⁵ את כל הבשר מעל עצמות הזרוע, וכן נהג גם אביו כ"ק אדמו"ר מהור"ש ב"נ"ע.⁶

ביצה:

מבושלת עד שתתקשה. אם לא בישלוה לפני החג, אפשר לבשלה בליל החג.
הרבי היה מדרקק שלא תישבר קליפת הביצה, אף שטורח היה לו להעמידה במקומה על-גבי המצות כשהיא בשלמותה.

מרור:

נוהגים לקחת חסה⁷ וכך שמה גם בארמית, ובלשון המשנה 'חזרת' ותמכא וכך שמה בלשון

ב.

(5) אבל מעט בשר צריך להשאיר עליה, שכן עצם ללא בשר אינה נקראת 'תבשיל', שו"ע אדמו"ר סי' תעג סכ"ב. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה מסיר לפעמים אף את החוט הפנימי שבחלל הגרגרת - 'אוצר מנהגי חב"ד', ניסן-סיוון, עמ' קל.

(6) ספר-השיחות תש"ב עמ' 93.

(7) "מצווה לחזור [=לחזר] אחר חזרת... ואף-על-פי שהחזרת אין בה מרידות, מכל מקום כשהיא שוהה בקרקע, מתקשה הקלח שלה ונעשה מר מאוד, ומפני כך היא נקראת מרור, ומצווה לחזור אחריה אף כשהיא מתוקה... זכר למה שמררו המצרים את חיי אבותינו... בתחילה בפה-רד... ולבסוף מררו חייהם בעבודה קשה..." (שו"ע אדמו"ר סי' תעג ס"ל). ולעיל בסכ"ג מביא שיוצאים בין השאר גם בתמכא שקורין קרי"ן. ובסכ"ח שמצטרפים זה עם זה לכזית.

מקפידים להשתמש בחסה מסוג 'רומינה', אולי על-פי מש"כ בס' שיעורי-תורה עמ' קצו שעדיף לקחת "מין הארוך" דווקא. וראה נטעייגבריאל - פסח ח"ב פנ"ד ס"ו.

התורה, נגלה דתורה ופנימיות התורה (כולל ובמיוחד הלכות שבתורה (בחזית הוי"ט⁵⁰ שבתורה)⁵¹, כמו ספר הרמב"ם⁵² וכיוצא-בזה), וקיום המצוות בהידור, וכך הוא פועל גם בעולם, שכל עניני העולם נעשים כלי לעשות שליחותו של הקב"ה;
ועל-ידי שהשליח עושה את עבודתו בשלימות בצירוף עשר כוחותיו - הרי זה נעשה משיח⁵³ (בגימטריא שליח בצירוף עשר⁵⁴), עד לגילוי משיח

(50) כלשון חז"ל 'זהו' עמו שהלכה כמותו' (ש"א טז, יח. סנהדרין צג, ב). וראה בארוכה אוה"ת יתרו ע' תתצ ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רפ ואילך. ע' רצ ואילך. המשך תרס"ו ע' תכט ואילך. לקו"ש חט"ו ע' 233 ואילך.

(51) ר"אין כל הגליות מתכנסות אלא בזכות המשיחות" (ויק"ר פ"ז, ג. וראה תו"א שמות מט, ג. תו"ח שם יח, א"ב). וראה תשובות וביאורים (קה"ת, תשל"ד) ס"ד ס"ה, והרי פסקי דינים הלכה למעשה הם בכלל המשנה - הלי' ת"ת לאדה"ז רפ"ב.

(52) חיבור 'הלכות הלכות' (כמ"ש הרמב"ם בהקדמתו לספרו).
(53) ובהדגשה יתירה בתינוקות של בית רבן, עליהם נאמר "אל תגעו במשיח" (דה"א טז, כב. שבת קיט, ב).

(54) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ט (קה"ת, י"א ניסן, תנש"א) ע' 358 ואילך. ועוד.

בפועל, כשהיה שלימות הגילוי "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גו".

[.] ועל-ידי זה מקבלים מדה כנגד מדה⁵⁵ וכמה פעמים ככה מהקב"ה, ש"אראנו נפלאות" כפשוטו - הקב"ה בעצמו מראה לו, באופן דמראה באצבעו ואומר זה: הנה יש לך את הנסים והנפלאות שאני, הקב"ה, נתתי לך, כמו "הורים וקנים" שנותנים ל"בן יחיד שנולד לעת זקנותם", מבחינת עתיקא קדישא, עד שהקב"ה בעצמו עומד בהתגלות, ובמה הוא "עסוק" כביכול (או בלי כביכול) - עם "אראנו", להראות לכל יהודי "נפלאות", שגם מה שקרה עמו עד עתה היה "נפלאות", ועל אחת כמה וכמה הנפלאות שבאים לאחרי-מכן...

(קטעים ממברכת כ"ק אדמו"ר לאנ"ש שיחיו שברכו אותו אור ל"א ניסן ה'תנש"א. 'נורת מנחם - התנועותיות' ה'תנש"א ח"ג עמ' 29-39, בתרגום מאידיש)

(55) ראה סוטה ח, ב. ט, ב. ו.ש"נ. תוספתא סוטה רפ"ד. מדרש לקח טוב שמות ג, ו. ועוד.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שלוחה 130

מרגישים שמשיח אחר כותלנו

...על-פי כל הנ"ל יובן גם העניין שבדורות הראשונים הייתה נקראת הפרשה "זאת תהיה" ובדורות האחרונים נקראת היא "מצורע":

אמיתית העניין של "אתהפכא חשוכא לנהורא", שהחושך עצמו יהפך לאור, יהיה רק לעתיד לבוא. כי אז יהיה גילוי העצמות, שרק מצדו (שלגביו האור והחושך בשווה) יתכן אופן זה שב"אתהפכא". ולכן בדורות הראשונים, כאשר עדיין היו "רחוקים" מהגילוי שלעתיד, ועוד לא האיר ה"ויצא הכהן אל מחוץ למחנה גו'" - שטירת המצורע תבוא מצד המצורע עצמו - ובגילוי היה אז רק את "והובא אל הכהן",

עוד לא קראו פרשה בתורה בשם "מצורע", כי בשעה שטירת המצורע באה מצד גילוי אור מלמעלה ולא מצד ענינו עצמו, הרי מצורע זה - מצד ענינו הוא - לא נהפך לתורה אור; אלא היות וידעו שלעתיד לבוא כך יהיה שהחושך עצמו ייהפך לאור, קראו את הפרשה "זאת תהיה", שלעתיד לבוא תהיה "תורת המצורע" - המצורע ייהפך ל"תורה".

[.] אך בדורות האחרונים (שנקראים עקבתא דמשיחא) מורגש אצל יהודים העניין של משיח. יהודים שומעים ומרגישים שמשיח "הנה זה עומד אחר כותלנו", ויותר מכך, לכותל יש כבר חלונות וחרכים; עוד יותר, הוא - משיח - "משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים", הוא מסתכל ומשגיח עלינו (אין זה אלא שאותו לא רואים - וזהו רק בגלל שכותלנו - הכותל שלנו - מסתיר) ולכן עושים יהודים גם מ"מצורע" - פרשה בתורה, כי כבר מאיר בתורה הגילוי דלעתיד של "ולילה כיום יאיר".

(לקוטי שיחות כרך ז, עמ' 103)

משיח מצפה - מתי יסיימו בירור הרע שבחיצוניות

...על-פי הנ"ל מובן גם מה שמוצאים בסנהדרין, שאלהו אמר לרבי יהושע בן לוי שמשיח "יתיב ביני עניי סובלי חלאים", ורש"י מפרש: "מנוגעים והוא נמי מנוגע"; גם - השקלא-וטריא בגמרא בנוגע לשמו של משיח, ושלדעת רבנן "חיוורא דבי רבי שמו (מצורע של בית רבי - רש"י) שנאמר אכן . . . חשבנוהו מנוגע גו'".

...יש לומר הביאור בזה: נגעים מבטאים את מצב היהודים בזמן של עקבתא דמשיחא, שישנה "התבררות הרע" בפנימיות הגוף והנפש (של כלל-ישראל) ונשאר רע רק בחיצוניות, כך שכבר אוחזים במצב של "זכו".

- ועל-פי זה מובן גם המענה של משיח לרבי יהושע בן לוי (על שאלתו "לאימת אתי מר") "אמר לו היום", וההסברה של אליהו "הכי אמר לך היום אם בקולו תשמעו":

כלל בתורה - אין מקרא יוצא מידי פשוטו. אין הכוונה לשלול את הפירוש הפשוט של "היום" שמשיח אמר, שהיום זהו מצב של "זכו" וראויים שיבוא היום, אלא שמסבירים, שמה ש"לא אתא" הוא בגלל שחסר בשלימות של "בקולו תשמעו", גמר הבירור של חיצוניות הרע -

ובפרט בדורותינו אלו, כאשר יהודים שומעים ומרגישים שמשיח "הנה זה עומד אחר כותלנו"; ועוד יותר: לכותל כבר יש "חלונות" ו"חרכים", ועוד יותר: משיח "משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים" - הוא "משגיח" ומצפה, מתי כבר נסיים את ה"פכים קטנים", "לצחצח את הכפתורים" ולסיים את הבירור "שבסוף לבושיו" -

שאו מגיע משיח תיכף ומיד.

(תרגום מלקוטי שיחות חלק כב, עמ' 70 ואילך)

מנהיג את האדם, שהוא "עולם קטן", בכל פרטי חייו. מהאמור ניתן להפיק שני לקחים לגבי כל פרט ופרט בחיי האדם, ככל שיהיה נראה פעוט: א) בוודאי יש בפרט זה הוראה מסויימת בעבודת האדם לקונו, ב) פרט זה מוכרח להיעשות לפי רצונו של הקב"ה, המשגיח (כאמור) גם על פרט זה.

(ממכתב י"א בניסן תשל"ג)

מעות חטים

המטרה והתכלית של יציאת מצרים היתה מתן תורה, כנאמר, "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה".

ללמדך: חירות גופנית איננה מטרה לעצמה, אלא היא חייבת להביא לידי חירות הנפש. כשם שהדבר לגבי עם, כך גם לגבי כל יחיד. לכן נהוג להתחיל את "זמן חירותינו" בעשיית מצווה, ולא מצווה סתם אלא מצוות צדקה עם הזולת - נתינת מעות חטים - שהיא שקולה כנגד כל המצוות. כמו כן בתחילת ה'סדר' מכריזים, "כל דכפין ייתי וייכול".

(ליקוטי שיחות, כרך ז, עמ' 249)

* * *

ההכנה ל"זמן חירותנו" היא בנתינת "מעות חטים", וגם ההקדמה הפרטית לעריכת ה"סדר" היא ההכרזה "כל דכפין ייתי וייכול".

ללמדך: "כל ישראל ערביין זה בזה", הן בדברים גשמיים הן בדברים רוחניים. יהודי אינו יכול להיות בן-חורין ולנהוג דרך חירות בפסח, ובפרט בעת עריכת ה"סדר", אם לא השתדל כמיטב יכולתו שגם חברו ישתחרר מדאגותיו. אדרבה: ההשתדלות עם חברו קודמת לעריכת ה"סדר" והחירות שלו.

(ליקוטי שיחות, כרך ז, עמ' 255)

* * *

מדוע נהוג לתת לפני החג דווקא "מעות חטים", והרי אפשר לצאת ידי חובת מצה בכל אחד ואחד מחמשת מיני דגן?

אלא חטים הם המין המשובח ביותר מבין חמשת המינים, וכל ענייני חג הפסח צריכים להיות באופן של הרחבה - דרך חירות.

(ספר המאמרים תשמ"ח א, עמ' 317)

אב למועדים

"היום אתם יוצאים בחודש האביב" (בא יגד),

"אביב" מלשון אב, לומר לך שפסח הוא אב לכל המועדים. שכן אי-אפשר להגיע לחג-השבועות ולחג-הסוכות אלא בהקדמת חג-הפסח תחילה.

זהו שנאמר (בא יב, כג) "ופסח ה' על הפתח" - חג-הפסח הוא הפתח והמבוא הראשון לכל המועדים.

(אור-התורה פינחס עמ' א'רטז)

חודש ניסן וחג הפסח

אמירת ה"נשיא"

מראש-חודש ניסן עד י"ב בו נוהגין לקרות פרשת הנשיא שהקריב באותו יום את קורבנו לחנוכה המשכן.

לאחר אמירת הנשיא אומרים "יהי רצון", שבו מבקשים ש"יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט". נמצא שעל-ידי אמירת הנשיאים מאירים בכל יהודי כל הניצוצין והאורות של כל השבטים, הכוללים את כל ניצוצות הקדושה שבכל העולם כולו (שנבאר "בשביל ישראל"). אין כאן אפוא זיכרון בעלמא, אלא פעולה נצחית.

עניין זה - חנוכה המזבח - הוא יסוד והתחלה לעבודת ישראל במשך כל הדורות. שכן חנוכה המזבח ענינה כעניין החינוך. כשם שהחינוך מניח את היסוד לכל עבודת המחונוך במשך כל ימי חייו, כך גם חנוכה המזבח הועמד היסוד לעבודת המשכן, שהיא תכלית כל עבודת האדם - "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

(ליקוטי שיחות כרך לב, עמ' 19)

ראש-השנה למלכים

"באחד בניסן ראש-השנה למלכים ולרגלים" (ראש-השנה פ"א מ"א)

יש לומר שהדבר קשור לכך שבחודש ניסן "נולד" העם היהודי כ"ממלכת כהנים וגוי קדוש", מלוכה וקדושה.

ושני הדברים קשורים זה בזה.

מלוכה - על יהודי להיות "כהן" ועבד של הקב"ה (על-ידי קיום מצוותיו), ו"עבד מלך מלך".

קדושה - עליו להכניס קדושה ב"חול" של ענייני העולם, שזוהו ענייני ה"רגלים", שהם "מקרא קודש".

(ממכתב ראש-חודש ניסן תשל"ז)

הנהגה טבעית והנהגה ניסית

הנהגה טבעית והנהגה ניסית הן שתיים שהן ארבע.

הנהגה ניסית מתחלקת לשני סוגים: א) ניסים גלויים, כגון ניסי יציאת מצרים, ב) ניסים המלוכשים בטבע, כגון נס פורים.

אף הנהגה טבעית מתחלקת לשתיים: א) הנהגה שבחינוניות היא טבעית לחלוטין, כגון זריעה וקצירה, ב) הנהגה כזו שניתן לראות בה בצורה מוחשית השגחה פרטית, וכגון בריאות טובה תמידית או הצלחה מופלגה בפרנסה (מה שנקרא בפי הבריות "הצלחה" או "מזל").

התורה קבעה את מניית חודשי השנה מחודש ניסן, החודש של ניסים גלויים, כדי ללמדנו שזוהי הנהגתו של הקב"ה אף במשך שאר חודשי השנה, בין אם הדבר נראה לנו כנס המלוכש בטבע, בין אם הוא נראה לנו כהשגחה פרטית ובין אם הוא נראה לנו כטבע בלבד.

הקב"ה הוא בורא העולם ומנהיגו, והוא מנהיג את העולם כולו על כל פרטיו, ובוודאי ובוודאי שהוא

(ערב) זמן חירותנו

"הניח עשר ומצא תשע"... • למי חילק הרבי קמחא דפיסחא • חירות

אמיתית - חרות מכל עניין של שוחד עצמי וקנאה ותאוה וכבוד... •

חלוקת מצות על-ידי הרבי ו"סיום" הש"ס בערב פסח תשמ"ח • כיצד

הביע הרבי את קורת רוחו לבחור שהיה בידו "סיום"? * מההוראות

לחג: לנצל את חג-הפסח להפצת יהדות והמעיינות במיוחד

עם אשפה, וכשאחד מבאי הבית היה יוצא, היה מוציאה החוצה. אני חשבתי שמדובר בפסולת שנפלה מהשקית, ולכן לקחתי לזרוק אותה בפח, ואת זה אכן חיפש הרבי. - כמדומני שזה היה עטוף בנייר-כסף.)

בקשה ממזכירות הרבי לתוספת במצות

במכתב ששיגרו אנ"ש ממונטריאל קנדה למזכירות הרבי, הנושא את התאריך "יום ד' כ"ז אדר, שנת כי תשא [=תשל"א]", נכתב:

לכבוד מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א שלום וברכה!

כמו בכל שנה גם שנה זו אנו מחלקים מצות שמורה - כהוראתו הקדושה של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

אשתקד חלקנו בערך 390 פונט מצות, וגם זה לא הספיק, אבל חסר לנו הכסף בשביל כמות יותר גדולה, היות והשנה חסר לנו הכסף אנו מסופקים אם יהיה באפשרות לקנות כמות היותר גדולה.

בשנה שעברה קיבלנו מכבודכם סיוע בסך בערך 140 דולר. ומצד מעלין בקודש נבקש להוסיף לנו

סח המשמש בקודש ר' מענדל נוטיק (כיום בקליפורניה):

שנה אחת (בין תשל"ה-תשל"ח), כליל בדיקת חמץ, נצרכו בביתו של הרבי לירק מסוים (אולי בצל). הלכתי לחנות הירקות של רסקין להביאו.

שבתי מבעד הדלת האחורית וראיתי שהרבי נמצא בבית ועורך בדיקת-חמץ. הרבי היה אז בקומה התחתונה (המרתף), וכפי ששיערתי, היה אמור לארוך עוד זמן-מה עד שיגיע לקומה הראשונה,

להמשיך שם את הבדיקה. כעבור כמה דקות הופיע הרבי במטבח והתקרב אלי. זוהי לאחור, לפינה, אך הבחנתי כי הרבי רוצה משהו. סבור הייתי שהרבי רוצה שאעזוב את המקום, ואז הרבי פנה אלי

ושאל: האם נטלת משהו? הייתי בהול מאוד ועניתי בשלילה: לא! הרבי חזר שוב על שאלתו ואני חוזר על תשובתי: לא! לא! וכששאלני בשלישית עניתי:

כן חתיכת לכלוך, זה כלום! אמר הרבי: את זה דווקא אני מחפש ("האט דאָס נוך איך")! זה היה אחד מעשרת הפתיתים שהרבי הניח לבדיקת חמץ ליד פח האשפה שעמד בפנית המטבח, ואני סברתי

לתומי שזו פיסת פסולת. (הסיבה לכל זה: הסדר היה שהרבנית היתה מניחה בפניה על-יד פח-האשפה שקית נייר חומה

על הסך דאשתקד בסיוע שיש בו ממש.
בשם ועד מבצע מצה שמורה הרב א. שווי, הת' שמואל נטע גליק, הת' אהרן אליעזר צייטלין

קמחא דפסחא של הרבי

הנה פתק בכתב-יד קודשו של הרבי:

להוצאות ח[ג] הפ[סח]:

(קמחא דפסחא):

לכ[ל] א[חד] וא[חד] \$200

ת[ונ] מ[כי] ת[מימים]

פרי [=פעילות עם עולי רוסיה]

מכון [=חנה, לבעלות תשובה] שכונה

[למשפחות נצרכות בשכונה]

(הדר התורה [=ישיבה לבעלי

תשובה] - באם פתוח ה...)

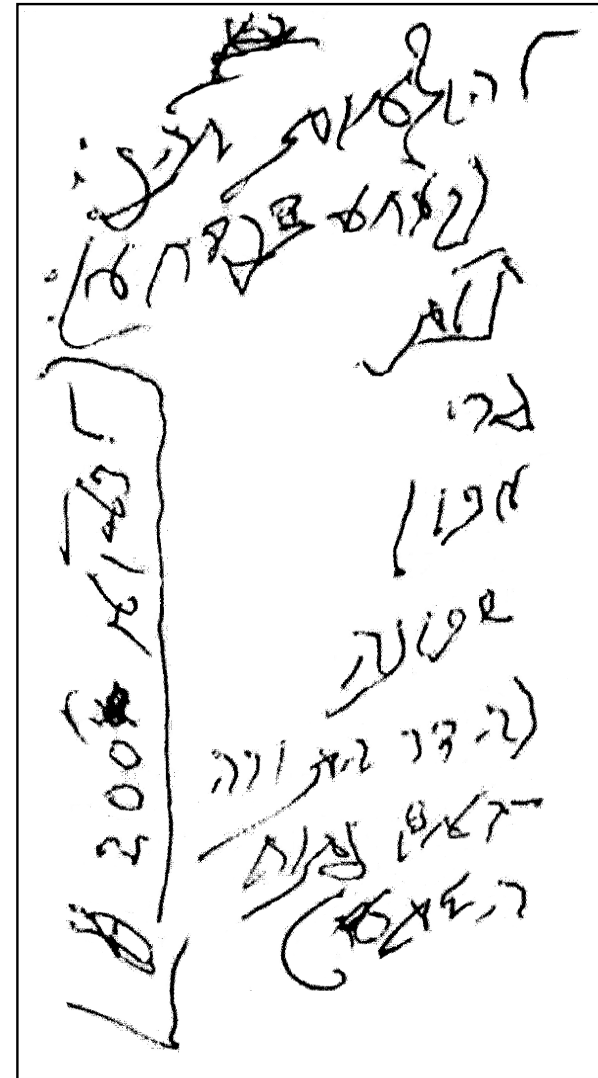
התרשמות מ"מבצע מצה" בארץ

מר יעקב (גיימס) רוזנטל היה שומר מצוות, עיתונאי ומומחה למשפט, שעמד בקשרי מכתבים עם הרבי. בשנת תשל"ד הגיע דיווח לרבי על התרשמותו ממבצע חלוקת מצה-שמורה, במיוחד בסניף ירושלים. הרבי מיהר לענות לו: ב"ה, ערש"ק אחרי-קדושים, ה'תשל"ד

ברוקלין, נ"י.

לכבוד מר יעקב ש' רוזנטאל שלום וברכה!

בנועם קבלתי הד[רישת] ש[לום] עליידי ידידנו משותפים, כולל ע[ל] ד[בר] התרשמותו מפעולות מבצע מצה שמורה שנעשה עליידי אנ"ש בארץ הקודש ת"ו בכלל, וברושלים עיר הקודש במיוחד.

וכיוון שתכלית ומטרת כל יום-טוב היא להביא לשינוי לטוב בחיי היום-יום משך כל השנה כולה בהשפעת היום-טוב, יהי רצון שיהי[ה] כן אצל כל אחד מאתנו בתוככי כל-ישראל, ובנוגע לחג המצות, זמן חרותנו - התקוה לחרות אמיתית, חרות גם מאיל זר אשר בקרבך, זה היצ[ר] הר[ע],

כדרשת חכמינו ז"ל, וממילא ג"כ חרות מכל ענין של שוחד עצמי וקנאה ותאוה וכבוד. ואז כל אחד מבני ישראל ממלא תפקידו בעולמנו זה לעשות לו ית' דירה בתחתונים, עליידי חיים מיוסדים על תורתנו, תורת חיים, ומצוותיה, עליהן נאמר וחי בהם, ובלשון חכמינו ז"ל, אפילו אם נמצא במצב של "אני ישנה" הרי "ולבי ער" - להקב"ה ולתורתו ולמצוותיו. במיטב איחולים לרפואתו קרובה ולניצול כל האפשרויות שניתנו לו לביסוס הקדושה בארצנו הקדושה עליידי חיים מקודשים של עם הקודש הדר בה, מתוך חרות מכל ענינים המבלבלים, ובכבוד ובברכה.

להכין יין שלא יפגע בבריאות

כך השיב הרבי בשנת תשי"ז ליהודי שכתב על חששותיו משתיית ארבע כוסות יין ('אגרות-קודש' כרך טו עמ' יג):

במה שכותב אודות התוצאות משתיית ארבע כוסות - יש לשאול דעת רופא שבוודאי יורהו דרך להכנת היין באופן שלא יגע בבריאותו ובמילא יבטלו התוצאות אודותן כותב.

שליח להבאת מצות מהרבי

מדי שנה היה הרבי מחלק מצות שמורות לאנ"ש ולעורכי סדרים ציבוריים. הנה שני פתקים מעניינים הקשורים בחלוקת המצה שמורה של אנ"ש במונטריאל. כנראה משנת תשל"ב-ג:

בס"ד. כ"ק אדמו"ר שליט"א

הנני להודיע שאנ"ש והתמימים דמונטריאל שלחוני לקבל עבורם המצות בערב פסח, בכדי שאספיק לחזור בו ביום ולהביאם שיזכו לאכול מהם בליל ראשון דחג הפסח.

אהרן אליעזר צייטלין.

ופתק שני:

כ"ק אדמו"ר שליט"א

כמו בשנים קודמות, כן בשנה זו אנו שולחים - אי"ה - שליח לקבל מצות מכ"ק אדמו"ר שליט"א, בערב פסח, עבור אנ"ש והתמימים במונטריאל, ושיספיק לחזור למונטריאל בו ביום, כדי שנוכה לאכול מהם בליל ראשון דחג הפסח, השליח יהיה הת' אהרן אליעזר צייטלין.

[כאן באה רשימה של כ-80 מאנ"ש שי'.

"סיום" הש"ס בערב פסח תשמ"ח

ערב חג הפסח תשמ"ח. התפילה בבית הרבי. בסיום התפילה פונה לפתע הרבי לעבר הקהל ושואל: אם למישהו מהנוכחים יש סיום מסכת וכלומר: האם מישהו הכין סיום? עברו מספר דקות עד שאחד התמימים שנכח במקום (כמדומה - תלמיד מיישיבת אהלי תורה) אמר להרב יהודה לייב גרונר שיש לו סיום. הרבי הביט לעברו ואמר "ואל זיין בהצלחה רבה" = שיהיה בהצלחה רבה. בינתיים הלכו להביא (מהקומה העליונה) את המסכת. אבל הרבי לא המתין והחל מיד באמירת שיחה קצרה - בתור "הדרן" - שעניינה קישור סיום תורה-שבכתב, הש"ס והרמב"ם. זמן אמירת השיחה נמשך 10 דקות בערך, ובסיומה עלה הרבי לחדרו. בדרך עצר והורה שיכריזו על זמן סיום אכילת חמץ וכו'.

דקות ספורות אחר-כך ירד במפתיע המשב"ק ר' שלום דובער גאנזבורג שי' ובידו שני בקבוקי יין שהרבי מסר עבור הסיום, וכן \$18 לבחור עורך הסיום.

ניצול חג הפסח

לנצל את חג הפסח לענייני יהדות בכלל ולהפצת המעיינות במיוחד - כותב הרבי בשנת תשי"ז ('אגרות-קודש' כרך טו עמ' יג):

בוודאי ישנה תכנית מסודרת לניצול ימי חג הפסח הבאי-עליו-לטובה לעניני יהדות בכלל, ולהפצת המעיינות חוצה ביחוד, והוא מהפעילים בה, ומעורר גם את חבריו לפעולות בזה.